

"DEVLET ORMANI" SAYILAN YERLER SİYASAL İKTİDARLARIN ARKA BAHÇESİ MİDİR?

14 Aralık 2023

Merhaba;

Ne saçma sapan bir soru; doğaldır ki öyledir; ülkemizde özellikle 1945'den sonra hep öyle olmamış mıdır? Ancak AKP hepsinden farklı çıktı: AKP daha gözü kara davranıyor, sözgelimi, hak hukuk tanımıyor; her türlü kamusal varlığı "babasının mirası" gibi sınırsızca kullanıyor vb. Üstelik tüm bunları yaparken de gözümüzün içine baka baka gerçekleri çarpıtabiliyor; gerektiğinde "yerseniz" diyerek "şekerlemeler" de dağıtabiliyor. Çok şanslı, özür dilerim yanlış söyledim; ne şansı, toplumunun geniş bir kesimini öylesine dönüştürdü ki, önüne ne konulursa konulsun büyük bir iştahla yiyebiliyor. Yemeyeceğini sandıklarımız bile içinde buldukları kapkara aymazlık içinde daha çok siyasal iktidarın oluşturduğu gündemden dışarı çıkamıyor. İşte böylesi koşullarda yine "AKP klasiği" denebilecek bir yaklaşımla yolgeçen hanına dönüştürdüğü "devlet ormanı" sayılan yerlere yöneliyor. 13 Aralık 2023 günü Resmi Gazete yayımlanan 7951 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararıyla ise Antalya, Balıkesir, İstanbul, İzmir, Kütahya, Manisa, Mersin, Muğla, Sivas, Trabzon ile Yozgat illerindeki "devlet ormanı" sayılan kimi yerleri ormancılık düzeni dışına çıkardı; yani o yerler artık hukuksal olarak "orman" sayılmıyor ! Peki, ne sayılıyor? Ben bilmiyorum; siz biliyor musunuz?

Selamlarımla.

Yücel Çağlar

Atasözümüzü bilirsiniz: "Müflis –"iflas eden- tüccar eski defterleri karıştırmış". Siyasal iktidarın içinde bulunduğu durum tam da böyle. Kamusal olan ne varsa satıyor; öyle ki bu tutumunda sınır da tanımıyor; satıyor, satıyor satıyor; satamadıklarını yandaşlarına ulufe dağıtırcasına dağıtıyor. Anımsadınız mı, iktidarının ilk yıllarında, 2005 yılında ne demişti: "Ben ülkemi pazarlamakla mükellefim" ! Aman siz de; hemen unutuyorsunuz. Evet, öyle söylemişti ve yıllardır da söylediği gibi yaptı, yapıyor. O çokça övüldüğü dönemlerin hızlı ekonomik büyümesinin (!) bir nedeni de buydu. Ne var ki artık "deniz bitmek üzere". Ancak Türkiye başta her türden kamu arazileri olmak üzere bugünlere kaldığı kadarıyla bile doğal varıllığı son derece büyük ve akıl almaz çeşitliliğe sahip çok geniş, bir ülke; sat sat, dağıt dağıt bitmiyor. Şimdi-lerde kalanları da "pazarlama" çabasında.

• Anayasa ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Ek Madde 16'si * ...

Dilime pelesenk oldu ve aktarmaktan sıkıldım artık: Anayasanın henüz değiştirilememiş 169. maddesinin dördüncü fıkrası göre;

"Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz."

Kırk yıl düşünsem bu maddeye sahip çıkacağım aklıma gelmezdi. Buna döneceğim; şimdi Ek Madde 16'yı anımsatayım: 2018 yılında 6831 sayılı yasaya getirilen Ek Madde 16 şöyle:

"Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar, Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir. Orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek üzere tahsis edilir."

* Alıntılardaki vurguların tümünü ben yaptım; özellikle o söylemlere dikkat etmenizi diliyorum.

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine "Sessiz" Tartışmalar...

Bu Madde ile Anayasanın 169. maddesindeki vurguladığım söylemlere dikkat etmenizi öneririm. "Tanrı aşkına" Ek Madde 16'nın Anayasanın 169. maddesine uyarlılığından söz edilebilir mi? Bana göre kesinlikle edilemez ama ülkemizde Anayasayı kimi takıyor ki?

• Anayasanın 169. maddesine aykırı da olsa...

Ek Madde 16'nın uygulanmasını düzenleyen 6831 Sayılı Orman Kanununun Ek 16 ncı Maddesi Kapsamında Orman Sınırları Dışına Çıkarma İşlemlerine İlişkin Yönetmelik 7 Ocak 2021 tarihinde çıkarılmıştı. Ancak uygulama ilgili yönetmeliğin çıkarılması bile beklenmeden hemen başlatılmıştır. Sözgelimi, Orman Genel Müdürlüğü 2019 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu'na göre

"Orman Kanunu'nun Ek-16 madde uygulaması yapılmış, İstanbul İli'nde 216.493,54 m² , İzmir İli'nde 40.650,25 m², Kütahya İli'nde 535.001,89 m², Adana İli'nde 1.295.850,39 m², Manisa İli'nde 75.390,31 m², Kocaeli İli'nde 824.254,88 m², Mersin İli'nde 938.741,36 m² lik alan olmak üzere toplam 3.926.382,62 m² alan orman sınırları dışarısına çıkarılmış..." (Sayfa 24)

Öte yandan, "Orman sınırları dışına çıkarılabilecek yerler", Yönetmeliğin 5. maddesinde

"(1) Sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenecek aşağıdaki yerler, bu Yönetmelik kapsamında orman sınırları dışına çıkarılabilir:

*a) Tarım ve Orman Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve **tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan** yerler.*

*b) 7139 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği **28/4/2018 tarihi itibari** ile üzerinde yerleşim yeri bulunan yerler.*

*c) **Yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan yerler.**"*

olarak tanımlanmıştır. Maddede geçen "yerleşim yeri" ise

*"... Devlet ormanlarında **28/4/2018 tarihinden önce yapılan**; Devlet ormanı sınırına bitişik kısımlarında belde, köy veya mahallenin toplu yerleşim alanlarının kesintisiz devamı haline gelmiş bir ya da birden çok, **Devlet ormanı sınırları içerisinde ise en az beş adet olmak üzere içerisinde sürekli ya da dönemsel ikamet edilen toplu yapılar, özel iş yerleri, kamusal binalar ile ahır, samanlık, ambar, avlu gibi müştemilat, yol ve tesisler gibi müşterek olarak kullanılan yerler.**"*

biçiminde açıklanmıştır. Bu noktada, birazcık daha sıkılmanız pahasına son olarak Yönetmeliğin 8. maddesini de aktarayım ki, "cehenneme giden yolların taşlarının nasıl döşeneceği" daha kolay anlaşılın: Bu maddeye göre;

(1) Bu Yönetmeliğe göre yapılacak orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine; ilgili valiliğin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Milli Emlak Dairesi Başkanlığı ve Milli Emlak Müdürlüğü'nün söz konusu sahanın bağlı bulunduğu Bölge Müdürlüğünden talepte bulunması üzerine başlanır. Her mahalle veya köy için talebin ayrı ayrı yapılması gerekir.

Ne güzel değil mi ☺. İyi ama ülkemizde yürürlükte bulunan

- ✓ 3194 sayılı İmar Kanunu
- ✓ 2014 yılında çıkarılmış Mekânsal Plan Yapım Yönetmeliği

vb düzenlemeler ve bu düzenlemelere göre hazırlanması gereken örneğin "nazım imar planı", "uygulama imar planı", "çevre düzeni planı" "mekânsal strateji planı", "bütünleşik kıyı alanları planı", "koruma amaçlı imar planı", "orman" sayılan yerler için hazırlanan "orman amenajman planları", "uzun devreli gelişme planları" vb yok mu? Arazi temelli uygulamalar sırasında bu "planların" dikkate alınması gerekmiyor mu? Kim dikkate alacak, ben mi?

Ek olarak, 6 Şubat'taki deprem yıkımının enkazlarının kaldırılmasına bile başlanmadan

- ✓ yalnızca onsekiz gün sonra çıkarılan 126 sayılı "Olağanüstü Hal (OHAL) Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile
- ✓ iki ay sonra çıkarılan 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme Ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun

çıkartılarak "genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanları" için Ek Madde 16'yle "orman" sayılmayacak yerlerin de kullanılması olanaklı kılınmıştır.

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine “Sessiz” Tartışmalar...

• 7951 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı

12 Aralık 2023 tarihinde çıkarılan, ertesi gün de Resmi Gazete’de yayımlanan 7951 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı’nın “Orman sınırları dışına çıkartılan alanlar” başlıklı 1. maddesi şöyle; yayımlandığı biçimiyle bilginize sunuyorum:

MADDE 1- (1) Antalya, Balıkesir, İstanbul, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Mersin, Sivas, Trabzon ve Yozgat illerinde bulunan ve ekli krokiler ile listelerde sınır ve koordinatları gösterilen alanların orman sınırları dışına çıkartılmasına karar verilmiştir.

(2) Birinci fıkrada orman sınırları dışına çıkartılan alanların iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazine’nin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Milli Emlak Genel Müdürlüğü) tarafından Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etme üzere tahsis yapılır.

Bu noktada önce Kararın ekindeki uygulamalara ilişkin bilgilerden hareketle oluşturduğum çizelgeyi bilgilerinize sunuyorum:

İller	Metrekare	%	İller	Metrekare	%
Muğla	408494,2	39,2	Manisa	51258,16	4,9
Balıkesir	150171,7	14,4	İzmir	28514,25	2,7
Kayseri	142516,1	13,7	Antalya	17535,77	1,7
Kütahya	85230,92	8,2	Mersin	6718,47	0,6
İstanbul	80619,47	7,7	Trabzon	342,9	0
Yozgat	70577,67	6,8	Toplam	1041980	100

İznilerle şu bilgileri de vereyim: 75’i İstanbul’da olmak üzere toplam 103 “adada” uygulama yapılmış. Bu uygulamaların 18’i 100 metrekareden daha küçük “arsalar” niteliğinde. Tek “adada” en geniş uygulama ise 408494,16 m2 olarak Muğla’da yapılmış. Arazi değeri son derece yüksek olan bu yerlerin

- ✓ nasıl seçildiği,
- ✓ “orman olarak muhafazasında hiçbir yarar olmadığına” hangi ölçütlere göre kimler tarafından nasıl karar verildiği,
- ✓ bu yerlerin kimler tarafından hangi amaçlarla kullanıldığı ve
- ✓ bundan sonra kimler tarafından hangi amaçlarla ve nasıl kullanılacağı

belirsizdir.

Bilmiyorum daha ayrıntılı açıklama yapmama gerek var mı? Peki bu gelişmeler karşısında da yine atalarımız gibi “hikmetinden sual olunmaz” deyip üzerine bir bardak soğuk su mu içeceğiz?

“Sonuç” olarak ...

Kapı açıldı zaten:

- ✓ Anayasanın 169 ile 170. maddeleri,
- ✓ 6831 sayılı yasanın özellikle 1, 2, 7, 10, 16, 17, 18, 52, 57 ve 115. maddeleri ile Ek Madde 11, Ek Madde 12, Ek Madde 13 ile Ek Madde 16
- ✓ 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’nun 8. maddesi
- ✓ 2872 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun 7 ile 8. maddeleri
- ✓ 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun
- ✓ 3213 sayılı Maden Kanunu’nun 7. maddesi
- ✓ 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun Ek Madde 2 ile Geçici Madde 4

Daha sayayım mı; sözgelimi bu yasal düzenlemelerle ilgili yönetmeliklerle, genelgeler –“*tamim*”- ve bildirgelerle –“*tebliğler*”-... “Devlet ormanı” sayılan yerler, deyim yerindeyse “yol geçen hanına” dönüştürülmüştü. Bu “hani” tepe tepe kullanıyorlar; başka bir söyleyişle, “bu cepheye yeni bir şey yok”!